

Opstandingskracht (*Handelingen 10, 34a.37-43; Johannes 20,1-9; overweging Theo Brock, Paaszondag 20 april 2025*)

In de eerste lezing verkondigt Petrus vol overtuiging dat Jezus, gezalfd met de kracht van de Heilige Geest, weldoende rondging en na zijn onrechtvaardige kruisdood waarlijk uit het graf is verrezen. Maar toch, als je verstandelijk de Paasverhalen over de opstanding van Jezus leest, kan het je voorstellingsvermogen te buiten gaan; misschien kan je er zelfs opstandig van worden. Rationeel gesproken zijn de verhalen over Jezus' verrijzenis moeilijk te bevatten en op zijn minst uitzonderlijk. In onze menselijke wereld is de dood het biologisch einde.

Je zou je dan ook kunnen afvragen: Hebben feiten tot het verrijzenisgeloof van Jezus geleid of heeft het geloof de verrijzenisverhalen inhoud gegeven? Het lege graf in de Evangelielezing van vandaag is op zich geen bewijs van de verrijzenis. Anders dan de verrijzenis is de kruisdood van Jezus door Evangelisten uitvoerig beschreven en door velen gezien. Op het moment van zijn opwekking van dood naar leven was klaarblijkelijk niemand direct getuige. De verrijzenis van Jezus is en blijft dan ook een geloofsmysterie.

In de eerste lezing horen we Petrus wel zeggen dat Jezus na zijn opstanding niet aan het hele volk verschijnt maar aan getuigen die door God tevoren waren uitgekozen. Wie die uitverkoren getuigen zijn vernemen we in andere Evangelieverhalen. De verrezen Jezus verschijnt daar waar angstige en ontgoochelde leerlingen samenkomen om het drama van zijn kruisdood te verwerken. Die leerlingen - waaronder de apostelen, de ongelovige Tomas en de Emmaüsgangers - ervaren Jezus in die verschijningsontmoetingen als levend; overigens niet direct en niet zonder twijfel. Daarover komende zondagen meer; dan krijgen we o.a. het Evangelieverhaal van de ongelovige Tomas te horen.

Op deze Paaszondag moeten wij het doen met de getuigenis van Petrus uit de eerste lezing en het Evangelieverhaal van het lege graf dat Maria Magdalena als eerste aantrof. Op de derde dag na zijn kruisdood heeft Maria Magdalena het plan opgevat het dode lichaam van Jezus te balsemen. Ze wil dat doen uit liefde voor haar leermeester want Jezus had haar de weg gewezen naar een geïnspireerd en waardevol leven. Bij het graf aangekomen merkt ze echter dat de sluitsteen is weggerold en gaat ontzet Simon Petrus en die andere leerling waarschuwen. In dat graf wordt door hen geen leven en geen Jezus gevonden, maar ze treffen er ook geen chaos aan. De zweetdoek van Jezus is keurig opgerold. De Evangelielezing besluit met de cryptische woorden dat ze geloven dat Jezus uit de doden moest opstaan hetgeen er geschreven stond. Kunnen wij dat ook geloven?

Om de verrijzenis van Jezus en de betekenis van Pasen te begrijpen worden we uitgedaagd verder te kijken dan de feitelijke, meetbare werkelijkheid van het lege graf. Dit beeld van het lege graf, en ook de verschijningsverhalen, bemiddelen als het ware tussen verstand en gelovig inzicht om de spirituele betekenis van de verrijzenis van Jezus te duiden.

Wellicht kunnen de christelijke deugden van geloof, hoop en liefde ons helpen om het verrijzenismysterie in ons leven te laten landen. Allereerst de deugd van het geloof. Een gelovig inzicht hebben in wat verrijzenis betekent, verschilt van intellectueel zeker weten. We mogen met de leerlingen van Jezus geloven dat de dood niet het laatste woord heeft en dat de Geest van Jezus nog steeds voortleeft en werkzaam is. Let wel we mogen dat geloven omdat dit noch wetenschappelijk bewezen noch wetenschappelijk ontkracht kan worden. We mogen geloven dat alles wat Jezus representeert niet met zijn kruisdood is gestorven en dat Hij ons blijvend inspireert en met ons meereist op onze weg. We mogen geloven dat we in ons eigen leven de opstandingskracht van Jezus kunnen ervaren als inspiratiebron voor ons denken en doen.

Het geloof in de verrijzenis confronteert ons met het mysterie van het leven, het mysterie van de dood en met het mysterie dat de Eeuwige er altijd voor ons wil zijn, ook als ons aardse bestaan ten einde komt. Dit opstandingsgeloof kan niet levend gehouden worden zonder de deugd van de hoop.

Pasen is een feest van de hoop dat de kruisdood, onze kwetsbaarheid en de ellende in de wereld niet ontkent, maar ons wel opwekking en perspectief biedt. De deugd van de hoop geeft niet de zekerheid dat alles goed zal aflopen, maar wel de overtuiging dat waar je op hoopt belangrijk is en betekenis heeft. Die hoop vervullen we door na te streven wat goed is om te doen zoals Jezus ons heeft voorgeleefd. Ook al zien we de uitkomst van die hoop niet altijd in de beperkte tijd dat we op aarde leven, die hoop geeft wel zicht op een gepassioneerd en zinvol bestaan dat de dood en dodelijke situaties aankan.

Zo bezien kan de verrijzenis van Pasen ook hier en nu gebeuren, overal waar het leven nieuwe en betere kansen krijgt, waar mensen niet dulden dat onze schepping vernield wordt en waar we tot inzicht komen dat alles en iedereen van waarde kwetsbaar is. Dat brengt me bij de christelijke deugd van de liefde.

Als wij allen, ondanks onze kwetsbaarheid en onvolkomenheid, geliefd zijn in de ogen van God, dan houdt dat voor ons de opdracht in die liefde door te geven. Verrijzenismensen dragen de liefde van de verrezen Christus in hun hart, door als vergevingsgezinde en vredelievende mensen in het leven te staan, dienstbaar maar niemands slaaf. Verrijzenis is zelf opstaan met de deugd van de liefde en daarmee anderen doen opstaan.

Ik wens u dan ook allen veel geloof, hoop en liefde en een gezegend Paasfeest toe.